

Sygn. akt I C 1147/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Piotrowska

Protokolant: (...)

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2017 r. w Gdańsku, na rozprawie

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko I. N. (1)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej I. N. (1) na rzecz powoda J. C. kwotę 42.500 zł (czterdzieści dwa tysiące pięćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 09 czerwca 2015r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. nakazuje ściągnąć od pozwanej I. N. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku kwotę 4.130,48 zł (cztery tysiące sto trzydzieści złotych czterdzieści osiem groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych,

IV. oddalić wnioszek pozwanej o zmianę postanowienia z dnia 29 marca 2016r. w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia.

UZASADNIENIE

Powód J. C. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej I. N. (1) kwoty 42.500 zł tytułem należnego zachowku wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 01 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż jest spadkobiercą ustawowym swojej zmarłej matki L. K. wraz z bratem J. K. (1) oraz wnuczkami spadkodawczyni M. Ś. oraz I. N. (1), z uwagi na fakt, iż ich matka, siostra powoda J. N. nie dożyła otwarcia spadku. Wartościowy składnik majątku L. K. i jej wcześniej zmarłego męża J. K. (2) stanowiło prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w G. o wartości nie mniejszej niż 340.000 zł. Pozwana I. N. (1) postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku sygn. akt XIII Ns 4080 nabyła spadek po zmarłej L. K. w całości. Powód będąc wujkiem pozwanej nie otrzymał zachowku. W skład majątku spadkowego wchodził udział w wysokości $\frac{3}{4}$ ww. lokalu. Wskazał, iż w przypadku dziedziczenia ustawowego udział w spadku po zmarłej L. K. wyniósłby $\frac{1}{3}$ spadku. Zatem tytułem zachowku przysługuje mu $\frac{1}{2}$ tego udziału tj. 42.500 zł.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie w całości powództwa oraz zasądzenie od powoda J. C. na rzecz pozwanej kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniosła, że lokal mieszkalny nr (...) położony przy ul. (...) w G. nie stanowi majątku spadkowego z uwagi na fakt, jest jej własnością od dnia 08.09.2009 r. Podniosła zarzut nie wykazania roszczenia co do wysokości. Zdaniem pozwanej wartość przedmiotowego lokalu została zawyżona. Lokal znajduje się bowiem na parterze ponad stuletniej, nieremontowanej kamienicy, jest podzielony korytarzem klatki schodowej - wejście do jednego z pokoi znajduje się na korytarzu. W związku z poniesionymi nakładami na przedmiotowy lokal w wysokości:

- 10.469,10 zł w dniu 6 lipca 2005 r. na jego wykup
- 3.000 zł w sierpniu 2000 r. na wymianę okien
- około 4.000 zł w lipcu 2005 r. za remont jednego pokoju
- około 4.000 zł w maju 2012 r. remont kuchni i przedpokoju
- 82 zł 2014 r. za podatek od nieruchomości
- 84 zł 2015 r. za podatek od nieruchomości

wniosła o ich rozliczenie.

Według pozwanej w skład spadku po zmarłej wchodziło wyposażenie mieszkania w postaci:

- meblościanki z lat 70 tych nieznanej wartości
- telewizora (...) o dużej przekątnej o wartości 2.220 zł
- drobnego sprzętu elektronicznego – radia, odtwarzacz płyt CD, odtwarzacza płyt DVD
- kompletu mebli wypoczynkowego z 2006 r. o wartości 3.500 zł
- wyposażenia kuchni – lodówki, kuchenki gazowej, pralki o nieznanej wartości
- zmywarki.

Argumentowała, iż z majątku spadkowego powód samowolnie dokonał zaboru ruchomości w postaci telewizora (...), popielnicy, drobnego sprzętu elektronicznego na łączną wartość 6.926 zł.

Jednocześnie podniosła zarzut sprzeczności żądania powoda z zasadami współżycia społecznego z uwagi na brak pomocy w opiece nad spadkodawczynią.

W piśmie procesowym z dnia 04.01.2016 r. strona pozwana doprecyzowała stanowisko w sprawie, wskazując m.in., iż powód dokonał zaboru ruchomości z masy spadkowej obejmującej:

- ostatnie świadczenie emerytalne spadkodawczyni w wysokości 2.426,12 zł,
- oszczędności zmarłej matki w kwocie 1.500 zł
- telewizora marki (...) o wartości około 2.200 zł
- kryształowo – srebrnej grawerowanej popielnicy o wartości około 300 zł
- żelazka o wartości 50 zł.

Nadto rozszerzyła żądanie rozliczenia poczynionych przez nią nakładów o kwotę podarowanych spadkodawczyni ruchomości tj.

- 2.200 zł - telewizor (...) marki(...)o przekątnej 42 cali

- 3.500 zł - komplet wypoczynkowy

- 1.000 zł - zmywarka.

Jednocześnie podniosła zarzut potrącenia kwoty 6.926 zł tytułem równowartości przedmiotów majątku spadkowego zabranych przez powoda w dniu 7.09.2014 r. i niezwróconych pozwanej.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 29.03.2016 r. sygn. akt I C 1147/16 Sąd Rejonowy Gdańsk Północ w Gdańsku zabezpieczył roszczenie powoda J. C. przeciwko I. N. (1) o zapłatę poprzez obciążenie prawa własności lokalu nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w G., dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą nr (...) hipoteką przymusową w kwocie 42.500 zł na rzecz J. C..

W piśmie procesowym z dnia 29.04.2016 r. strona pozwana dokonała modyfikacji zarzutu potrącenia, podnoszą zarzut potrącenia kwoty 8.689,76zł z kwoty ustalonego zachowku, do pisma dołączono oświadczenie pozwanej o potrąceniu .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 08.07.2005 r. J. K. (2), L. K. nabyli na własność do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską lokal mieszkalny nr (...) położony przy ul. (...) w G. na parterze budynku, obejmujący trzy pokoje kuchnię, łazienkę i przedpokój o łącznej powierzchni użytkowej 60,82m², objęty (...) (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem wynoszącym 14/100 części we wszystkich częściach budynku i urządzeniach, które nie służą wyłącznie o użytku właścicieli lokali oraz w prawie własności działki nr (...).

/okoliczności bezsporne, nadto dowód: akt notarialny Rep. A (...) - akta wieczystoksięgowe -k.1-5 verte/

W dniu 21.08.2009 r. małżonkowie L. K., J. K. (2) aktem notarialnym (...) (...) przenieśli w drodze umowy darowizny z majątku wspólnego do majątku osobistego L. K. własność lokalu mieszkalnego nr (...) położony przy ul. (...) w G., objętego (...) (...)

/okoliczności bezsporne, nadto dowód: akt notarialny (...) (...) - akta wieczystoksięgowe -k.13- 14 verte/

W dniu 08.09.2009 r. L. K. aktem notarialnym(...) (...) przeniosła w drodze umowy darowizny na rzecz I. N. (1) własność lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w G., objętego (...) (...).

/okoliczności bezsporne, nadto dowód: akt notarialny (...) (...) - akta wieczystoksięgowe -k.20-21 verte/

Dnia 19.01.2014 r. zmarł J. K. (2). Dnia 06.09.2014 r. zmarła L. K..

Spadek po J. K. (2) i L. K. na podstawie testamentu nabyła w całości I. N. (2), wnuczka spadkodawców.

/okoliczności bezsporne, nadto postanowienie z dnia 30.04.2015 r. akta XIII Ns 4080/14 -k. 82/

Do kręgu spadkobierców ustawowych L. K. należeli: J. K. (1) – syn, J. C. – syn, J. N. – córka, I. N. (1) oraz M. Ś. - córki J. N., która nie dożyła otwarcia spadku. Żaden ze spadkobierców ustawowych nie został uznany za niegodnego dziedziczenia, nie został wydziedziczony, jak również nie zrzekł się dziedziczenia.

/okoliczności bezsporne/

I. N. (1) wraz z mężem przeprowadziła remont łazienki oraz jednego z pokoi (łącznie z wymianą instalacji wodociągowej i elektrycznej oraz podłogi), wchodzących w skład mieszkania będącego przedmiotem darowizny przed 2009 r.

Wartość rynkowa lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w G. według stanu na wrzesień 2009 r. oraz cen obowiązujących na dzień 15.07.2016 r. wynosiła 278.000 zł.

W dacie darowizny stan lokalu był następujący :

- pokoje w amfiladzie – podłoga: płyta pilśniowa położona na starych deskach podłogowych, ściany :tynk cementowo – wapienny olejony tapetą
- pokój po przeciwnej stronie klatki schodowej – podłoga : panele podłogowe, ściany: płyty gipsowo- kartonowe położone na starym tynku cementowo – wapiennym malowane farbą emulsyjną, w roku przy wejściu urządzono kącik sanitarny w postaci zlewozmywaka w obrębie którego położono kilka płytek z glazury
- przedpokój – podłoga: wykładzina PCV na starych deskach podłogowych, ściany: tynk cementowo – wapienny malowany farbą emulsyjną
- kuchnia – podłoga: wykładzina PCV na starych deskach podłogowych, ściany: lamperia ze sklejki drewnianej, tynk cementowo – wapienny malowany tapetą
- łazienka niefunkcjonalna o bardzo małej powierzchni – podłoga: terakota, ściany: glazura do wysokości około 2 m
- okna – wymienione na nowe z profili PCV, rolety antywłamaniowe w oknach od podwórza
- drzwi zewnętrzne – drewniane, pełne, dwuskrzydłowe, przedwojenne, drzwi w pokoju po przeciwnej stronie klatki schodowej zostały poddane renowacji
- drzwi wewnętrzne – drewniane białe, dwuskrzydłowe, przedwojenne, malowane na biało
- urządzenia sanitarne – zlewozmywak jednokomorowy ze stali nierdzewnej, wanna emaliowana nieobudowana glazurą, spluczka ustępowania z ceramiki sanitarnej.

Pokój zajmowany przez spadkodawców nie był odnowiony, były stare podłogi istniejące od wybudowania budynku, było kilka warstw tapet na ścianie. W 2009 r. było zmodernizowane ogrzewanie gazowe.

Klucze do mieszkania miało kilka osób w tym W. W., córka J. C..

W pozwana 2012 r. przeprowadziła remont kuchni łącznie z wymianą instalacji, podłogi, postawieniem nowych ścian oraz remont przedpokoju wraz z Wymianą podłogi. Poniesione nakłady były dobrowolne, nie umawiali się na zwrot kosztów przez spadkodawców.

dowód: zeznania powoda –k. 121-122 w zw. z k. 239-240, zeznania pozwanej –k. 122-123 w zw. z k. 240-241, dokumentacja fotograficzna –k. 171-194, zeznania świadka A. M. –k. 196, zeznania świadka W. W. –k. 196, opinia biegłego rzeczoznawcy majątkowego - k. 279- 295

W skład spadku po L. K. wchodził:

- telewizora (...) 42 cale o wartości 500 zł
- blendera o wartości 80 zł.

J. C. zabrał te ruchomości z lokalu w którym mieszkała spadkodawczyni.Zabrał również gotówkę należącą do spadkodawczyni w wysokości 1.120 zł, którą przeznaczył na sfinansowanie stypy po pogrzebie matki oraz w celu uzupełnienia napisu na jej pomniku

dowód: zeznania powoda –k. 121-122 w zw. z k. 239-240, zeznania pozwanej –k. 122-123 w zw. z k. 240-241

J. C. zamieszkuje 120 km od G..

/okoliczności bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów przeprowadzonych i ujawnionych w toku postępowania, których autentyczność i wiarygodność nie była przez strony kwestionowana, jak również Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności i mocy dowodowej. Sąd w swoich ustaleniach oparł się także na dokumentach znajdujących się w aktach XIII Ns 4080/14 i aktach wieczystoksięgowych nr 135463 tut. Sądu. Dokumenty te są dokumentami urzędowymi i nie były przez żadną ze stron kwestionowane.

Nadto Sąd oparł się na opinii sporządzonej przez biegłego sądowego – rzeczoznawcę majątkowego P. P. na okoliczność ustalenia wartości odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w G. według stanu na wrzesień 2009 r.

W ocenie Sądu opinia biegłego jest rzeczowa, jasna i przekonująca. Biegły szczegółowo wskazał, w jaki sposób doszedł do swoich wyliczeń, jak też uzasadnił wybór metody i podejścia – wskazując przy tym nieruchomości porównawcze. Opinia nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, również Sąd nie dopatrył się potrzeby jej uzupełniania, czy wyjaśniania.

Sąd w swych ustaleniach oparł się również na zeznaniach powoda co do rzeczy zabranych przez niego z lokalu będącego przedmiotem darowizny na rzecz pozwanej. Sąd uznał zeznania te w powyższym zakresie za szczerze, spójne, tym bardziej, iż strona przeciwna nie przedstawiła skutecznie przeciwdowodu. Jednakże Sąd nie dał wiary co do twierdzeń powoda, iż matka darowała mu jeszcze przed śmiercią blender oraz telewizor gdyż okoliczność ta nie wynikała z żadnym innych dowodów. Z zeznań świadków A. M. i W. W. wynika, iż nie posiadali oni bezpośredniej i szczegółowej wiedzy co do zabrania rzeczy przez powoda. Świadek A. M. posiadała taką informację od pozwanej, natomiast świadek W. W. od A. M.. W związku z tym zeznania te ww. zakresie Sąd pominął, jako niewiarygodne. Sąd uznał za wiarygodne zeznania pozwanej I. N. (1) co do stanu lokalu w dniu dokonania darowizny, mając na uwadze fakt, iż pozwana jako właściciel ww. lokalu mieszkalnego od 2009 r. miała pełniejszą wiedzę co do jego stanu.

Brak było podstaw do uznania, że zachówek jest powodowi nienależny z uwagi na sprzeczność żądania z zasadami współżycia społecznego. W uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2001 r. IV CKN 250/00 (nie publ.) Sąd Najwyższy stwierdził, że zobowiązany do zapłaty zachowku może powoływać się na art. 5 k.c. w sytuacjach zupełnie wyjątkowych z uwagi na zaistnienie szczególnych okoliczności, gdyż zachówek stanowi minimum zagwarantowanego udziału w spadku spadkobiercy ustawowemu i pozbawić go tego udziału na podstawie art. 5 k.c. można tylko w sytuacjach rzeczywiście wyjątkowych. Zdaniem Sądu pozwana nie wykazała, by w niniejszej sprawie taka sytuacja miała miejsce. Okoliczność, iż to pozwana w większym stopniu opiekowała się zmarłą niż powód, który mieszkał w odległości 100 km od miejsca zamieszkania zmarłej, co stanowiło okoliczność bezsporną w sprawie, w związku z tym siłą rzeczy jego kontakt był słabszy, rzadszy niż osób zamieszkujących w tej samej miejscowości co spadkodawczyni nie stanowi podstawy do zmniejszenia wartości zachowku. Nadto wskazać należy, iż te szczególne okoliczności uzasadniające oddaleniem żądania zapłaty zachowku winny dotyczyć relacji pomiędzy osobą uprawnioną do zachowku a osobą zobowiązaną do zapłaty zachowku, co w niniejszym postępowaniu nie było podnoszone.

W niniejszej sprawie poza sporem jest krąg osób, które byłyby powołane do dziedziczenia gdyby nie sporządzono testamentu. Poza sporem był również fakt dokonania darowizny przez spadkodawczynię na rzecz I. N. (1).

Sporny między stronami był skład masy spadkowej oraz wartość nieruchomości lokalowej (...)położonej przy ul. (...) w G..

Strona pozwana twierdziła, m.in. iż ww. lokal nie wchodzi w skład masy spadkowej z uwagi na fakt, iż stał się jej własnością od dnia 08.09.2009 r.

Zgodnie z art. 991 kc zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Zgodnie z art. 993 kc przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów i poleceń, natomiast dolicza się do spadku darowizny uczynione przez spadkodawcę.

Zgodnie z art. 994§ 1 kc przy obliczaniu zachowku nie dolicza się do spadku drobnych darowizn, zwyczajowo w danych stosunkach przyjętych ani dokonanych przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od otwarcia spadku, darowizn na rzecz osób nie będących spadkobiercami albo uprawnionymi do zachowku.

Natomiast zgodnie z art. 1000 § 1 kc jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku może on żądać od spadkobiercy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest zobowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny.

Dla ustalenia należnego powodowi zachowku konieczne jest zatem ustalenie w pierwszej kolejności kręgu osób, które byłyby spadkobiercami ustawowymi oraz po drugie ustalenie czy darowizna dokonana na rzecz pozwanej podlega doliczeniu do spadku.

Krąg osób, które były powołane do dziedziczenia nie jest w sprawie sporny – są to dzieci (3) L. K. (art. 931 kc). Tym niemniej z uwagi na fakt, iż siostra powoda J. N. nie dożyła otwarcia spadku, udział spadkowy, który przypadł J. N., przypada jej zstępnym - córkom M. Ś. oraz I. N. (1) (art. 932§ 5 kc). Przepis art. 991 kc wskazuje, iż powodowi tytułem zachowku przysługuje połowa wartości udziału spadkowego, który mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym tj. 1/6.

Z ustaleń Sądu wynika, iż zasadnie twierdziła strona pozwana, że wskazany powyżej lokal mieszkalny nie wchodził w skład spadku po L. K.. Mieszkanie to bowiem stanowiące majątek wspólny L. K. i jej męża początkowo zostało w drodze darowizny przeniesione do majątku osobistego L. K., która następnie dokonała darowizny na rzecz pozwanej I. N. (3) przedmiotowego lokalu. Tym niemniej darowizna dokonana na rzecz pozwanej podlega doliczeniu do spadku na mocy art. 993 kc w związku z art. 994 § 1 kc. Zatem wartość tego lokalu podlegała w całości doliczeniu do masy spadkowej, a nie w $\frac{3}{4}$ jak podawał w pozwie powód.

Wartość darowizny obliczono w oparciu o opinię biegłego sądowego. Biegła ustaliła jej wartość dwuwariantowo. Sąd przyjął wartość opartą na zeznaniach pozwanej co do stanu technicznego tego lokalu, bowiem pozwana jako właścicielka przedmiotowego lokalu od 2009 r. miała lepszą wiedzę co do stanu technicznego tego lokalu. Zatem Sąd przyjął, iż jego wartość wynosi 278.000 zł. Pozwana wskazywała, iż w skład spadku wchodziło szereg ruchomości. Powód potwierdził powyższą okoliczność. Tym niemniej strony postępowania nie zgłaszały żadnych wniosków dowodowych na ustalenie wartości tychże ruchomości. Pozwana wskazała jedynie wartość mebli wypoczynkowych, określając ją na poziomie 3.500 zł. Powód tej wartości nie kwestionował, co więcej wskazywał, iż mogłaby być to większa wartość. Nie wniósł jednak żadnych wniosków dowodowych na tą okoliczność. Sąd nie przeprowadził w tym zakresie dowodu z urzędu, mając na uwadze, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 kc). Nadto zgodnie z art. 232 kc strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd nie jest zobligowany do dopuszczenia dowodu nie wskazanego przez stronę. W związku z tym Sąd przyjął, że również meble wypoczynkowe o wartości 3.500 zł wchodził w skład spadku. Strony podnosiły również, iż zmarła była właścicielką telewizora i blendera. Pozwana wskazywała na wyższą wartość telewizora nie wykazując jej, powód z kolei podnosił, iż jego wartość wynosiła 500 zł. Z tego

względem Sąd doliczył do masy spadkowej telewizor o wartości 500 zł i blender o wartości 80 zł, uznając, iż powód nie wykazał aby zmarła matka darowała mu te ruchomości jeszcze przed śmiercią. Reasumując wartość masy spadkowej to 282.080 zł.

Powód przyznał również, iż zabrał z mieszkania zmarłej pieniądze – gotówkę w kwocie, jednakże podniósł, że kwotę tą wydatkował na urządzenie stypy i nagrobek. Pozwana tych okoliczności nie kwestionowała. Sąd uznał, że wydatki na stypę, czy na wykonanie liter na nagrobku stanowiłyby dług spadkowy, o który należałoby pomniejszyć masę spadkową. Brak było zatem podstaw do doliczenia tej gotówki do masy spadkowej.

Pozwana podniosła zarzut potrącenia z roszczeniem powoda co do kwoty 6.926 zł. Na kwotę te składały się poniesione przez pozwaną nakłady na ten lokal, jak również zabrane przez powoda przedmioty, składniki majątkowe w tym gotówka.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 05 marca 2009 r. sygn. akt III CZP 6/09 w sprawie o zwrot nakładów zawsze należy na wstępie ustalić na podstawie jakiego stosunku prawnego czyniący nakłady posiadał nieruchomość i dokonywał nakładów. Jeżeli z właścicielem łączyła go jakaś umowa, należy określić jej charakter oraz to, czy w uzgodnieniach stron uregulowano sposób rozliczenia nakładów. Jeżeli takie uzgodnienia były, one powinny być podstawą rozliczenia nakładów, chyba że bezwzględnie obowiązujące przepisy k.c. normujące tego rodzaju umowę przewidują inne rozliczenie nakładów, wtedy te przepisy powinny mieć zastosowanie, podobnie jak w sytuacji, gdy umowa stron nie reguluje w ogóle rozliczenia nakładów. We wszystkich tych przypadkach do roszczenia o zwrot nakładów nie mają zastosowania przepisy art. 224-226 k.c. ani art. 405 k.c., a jedynie postanowienia umowy stron lub przepisy szczególne regulujące rozliczenie nakładów w danym stosunku prawnym. Jeżeli stosunek prawny, na gruncie którego dokonano nakładów, nie reguluje ich rozliczenia, wówczas, zgodnie z art. 230 k.c., mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 224-226 k.c. Przepisy te mają też zastosowanie wprost, gdy nakłady dokonywane były bez wiedzy czy zgody właściciela, a więc nie na podstawie umowy z nim zawartej. Dopiero wówczas, gdy okaże się, że umowa stron, ani przepisy regulujące dany stosunek prawny nie przewidują sposobu rozliczenia nakładów, jak również nie ma podstaw do stosowania wprost lub odpowiednio art. 224-226 k.c., zastosowanie znajdzie art. 405 k.c., bowiem przepisy art. 224-226 k.c. mają charakter szczególny wobec art. 405 k.c.

Natomiast zgodnie z art. 498 kpc gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Artykuł 498 § 2 k.c. określa prawny rezultat, tj. wzajemne umorzenie się zobowiązań w razie skutecznego dokonania potrącenia obu wierzytelności. Wystąpienie takiego skutku, prowadzące do wygaśnięcia zobowiązań, uwarunkowane jest jednak uprzednim ustaleniem wystąpienia przesłanek określonych w art. 498 § 1 k.c., a tylko ich zaistnienie przesądzi o skuteczności złożenia oświadczenia o potrąceniu, a w konsekwencji o jego prawnych skutkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 r. sygn. akt V CSK 554/12)

Nadto zgodnie z art. 499 kpc potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Czynność prawna potrącenia jest zdarzeniem prawnym, którego skutkiem, niezależnym od woli uprawnionego do wierzytelności objętej potrąceniem, jest umorzenie się obydwu wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 § 2 k.c.), ze skutkiem czasowym określonym w art. 499 zdanie drugie k.c., tj. od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Zgodnie z regulującymi potrącenie przepisami kodeksu cywilnego oświadczenie o potrąceniu może być złożone - w okresie trwania fazy kompensacyjnej - w każdym czasie, zarówno przed, jak i po wszczęciu postępowania sądowego (w toku postępowania sądowego, także poza tym postępowaniem). Natomiast zarzut potrącenia jest czynnością procesową. Jego podniesienie w postępowaniu sądowym oznacza powołanie się na fakt dokonania potrącenia i wynikające stąd skutki. Jest to tak naprawdę zarzut nieistnienia, umorzenia lub wygaśnięcia wierzytelności powoda (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 kwietnia 2014 r. sygn. akt I ACa 1241/13).

Odnośnie żądania pozwanej w zakresie gotówki, Sąd przyjął, iż powód co prawda zabrał gotówkę w kwocie 1.120 zł, jednakże przeznaczył na stypę i na wykonanie liter na nagrobku. Natomiast pozwana w ocenie Sądu nie wykazała, aby kwoty ponad 1.120 zł zostały przez powoda zabrane. Nie wykazała również, by powód zabrał inne ruchomości poza telewizorem i blenderem, co do których powód potwierdził ich zabór. Świadkowie zawnioskowani na okoliczność zabrania pozostałych ruchomości przez powoda właściwie nie posiadali żadnej wiedzy na ten temat, poza wiedzą zasłyszaną. Natomiast pozwana sama nie miała wiedzy kto konkretnie dokonał ich zaboru. podała jedynie, iż stwierdziła brak ruchomości w mieszkaniu. Co istotne w toku postępowania ustalono, że klucz do mieszkania miało kilka osób, a zatem ruchomości te mogły zostać zabrane przez różne osoby. A zatem zarzut potrącenia okazał się zasadny co do kwoty 580 zł jako równowartości telewizora i blendera, których zwrotu pozwana miała prawo się domagać od powoda.

Natomiast odnośnie nakładów dokonanych przez pozwaną na przedmiotowy lokal Sąd ustalił, iż strona pozwana w swych zeznaniach jednoznacznie wskazała, że poczyniła nakłady nie domagając się ich zwrotu od spadkodawczyni. W związku z tym nie stanowiły one długów spadkowych, co za tym idzie brak było podstaw do pomniejszenia masy spadkowej o te kwoty. Natomiast nakłady dokonane po wrześniu 2009 r., czyli po dokonaniu darowizny na rzecz I. N. (1), były dokonane na własny lokal, a nie na lokal L. K.. Natomiast one nie podwyższyły wartości tego lokalu.

W konsekwencji zgodnie z art. 991 kc w związku art. 1000 § 1 kc powodowi należała się kwota odpowiadająca 1/6 części wartości masy spadkowej tj. 47.013 zł (1/6 z 282.080 zł) pomniejszona o kwotę 580 zł (skutecznie dokonane przez pozwaną potrącenie). Mając jednak na uwadze, że Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie należało zasądzić na rzecz powoda od pozwanej żadaną kwotę 42.500 zł.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. Powód domagał się odsetek od dnia 01 czerwca 2015 r. mając na uwadze, iż wezwanie do zapłaty zostało wysłane 18 maja 2015 r., do akt sprawy powód dołączył dowód nadania pozwana nie przeczyła, iż takie wezwanie do niej dotarło. Tym niemniej data w jakiej pozwana odebrała wezwanie nie była znana. W związku z tym Sąd przyjął siedem dni na obrót korespondencji, do tego należało doliczyć termin 14 dni określony przez stronę powodową w wezwaniu do zapłaty. Z tego względu Sąd zasądził odsetki od dnia 09 czerwca 2015 r., oddalając powództwo w pozostałym zakresie tj. co do odsetek od dnia 01 czerwca 2015 r. do dnia 08 czerwca 2015 r.

W pkt 3 Sąd nakazał ściągnąć od pozwanej kwotę 4.130 zł, uznając, iż koszty procesu obciążają ją w całości, zgodnie z art. 98 kpc w zw. z art. 100 kpc i w z. z art. 113 ust. ustawy o kosztach sądowych w postępowaniu cywilnym. Na koszty te składa się kwota 2.125 zł tytułem opłaty oraz kwota 2.005,48 zł tytułem wynagrodzenia biegłego sądowego.

W pkt 4 Sąd oddalił wniosek pozwanej o zmianę postanowienia z dnia 29 marca 2016 r. w przedmiocie zabezpieczenia mając na uwadze, iż Sąd uwzględnił powództwo co do kwoty 42.500 zł, której dotyczyło zabezpieczenie.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)